І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 143 TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 1-го СЕРПНЯ AUGUST 1, 1961 ЦЕНТІВ 12 CENTS No. 143 VOL. LXVIII.

КОНҐРЕС ПІД ВПЛИВОМ МІЖНАРОДНОЇ КРИЗИ РОЗГЛЯДАЄ СПРАВИ ОБОРОНИ І ДОПОМОГИ

Вашинґтон. — Конґрес і надалі стоїть під знаком берлінської кризи і совєтських погроз в справі Німеччини і під цим кутом вирішуватиме важливі законопроєкти, які чекають на полагодження: закордонну допомогу і розбудову та скріплення збройних сил країни. Сенат має почати дебати про довготермінову допомогу закордонові вже у вівторок 1-го серпня, найпізніше в середу 2-го серпня. Також і Палата Репрезентантів має дістати законопроєкти про закордонну допомогу у вівторок 1-го серпня, бо Палатна Комісія Закордонних Справ прийняла цей проєкт в четвер 27-го липня більшістю 19-ох до 10-ох голосів. Президент Кеннеді має своїм особистим впливом впливати на те, щоб Конґрес прийняв урядовий законопроєкт про допомогу закордонним недорозвиненим країнам. Цю справу має Президент порушити на конференції з демократичними конґресовими провідниками у вівторок. Палатна підкомісія підготовляється до переслухань в справі законопроєкту про оборону цивільного населення. Переслухання починаються у вівторок 1-го серпня, і на них будуть обговорювати проєкт Кеннеді про призначення $207 мільйонів на цивільну оборону. В Конґресі є повне зрозуміння для цього проєкту, хоч давніше члени Конґресу не мали зрозуміння для цієї програми. Сподіваються, що Конґрес таки ухвалить проєкт уряду про довготермінові позики для закордонних країн. На цю ціль уряд проєктує видати впродовж найближчих 5-ох років суму — $7.300.000.000. Уряд проєктує призначити на цю саму ціль ще додаткових $1.500.000.000, які впливатимуть від сплачених позик, отже на позики уряд ЗДА мав би видати в 5-ох роках поважну суму $8.-800,000,000. Проти цього проєкту було застереження в конґресових колах, бо уряд видавав би велику суму без контролі Конґресу. Обидві Комісії Закордонних Справ в Сенаті і в Палаті Репрезентантів прийняли урядовий проєкт про закордонну допомогу, але гадають, що в повних Палатах прийде до якогось компромісу в цій справі. Гадають, що Конґрес ухвалить не п'ятирічний, тільки трирічний плян, або що спільна Конґресова Комісія Видатків матиме змогу кожного року ставити „вето" проти урядових проєктів, як розділювати цю суму. Сенатор - республіканець Джекоб К. Джевітс із Ню Йорку запропонував ще третю можливість, щоб окрема „контрольна" конґресова комісія могла слідкувати за злійснюванням цієї програми. В цих днях Конґрес має вирішити також справу збільшення оборонного бюджету, яку запроєктував Президент минулого тижня, пропонуючи збільшити видатки на оборону на $3.400.000 000. В цій справі Президент і його кабінет має відбути спільне засідання в Пентаґоні в середу 2-го серпня, щоб підкреслити важливість цієї проблеми. В понеділок 31-го липня секретар оборони Роберт МекНамара має зізнавати в Палатній Підкомісії Видатків в цій справі, а Палата того самого дня має розглянути урядовий проєкт про повновласті для Президента покликати 250.000 резервістів, щоб скріпити чисельний стан збройних сил країни. У вівторок Конґрес має закінчити працю над оборонним бюджетом, який виносить $44 100 000 000, а в середу Палата має дебатувати над проєктом про збільшення оборонного бюджету на $3.400 000.000. Разом оборонний бюджет мав би виносити в 1962-му році — $47.500.000.000.

Крайова Аґенція Безпеки звільнила 26-ох ненормальних працівників

Вашинґтон. — Голова Палатної комісії в справах протиамериканської діяльности конґресмен Френсіс Е. Волтер опублікував звіт про зізнання двох урядовців Крайової Аґенції Безпеки, з якого виходить, що ця Аґенція звільнила з праці 26 сексуально ненормальних працівників. Це сталося після того, як в червні минулого року втекли до Москви два працівники цієї аґенції, Бернон Мічелл і Вілліям Мартін, які також були сексуально ненормальні. Між звільненими 26-ма працівниками всі були сексуально ненормальні, але не всі були гомосексуалістами. Половину з цих звільнених прийнято на працю в минулому році, а інша половина працювала в аґенції довше, деякі і по 10 років. Ця аґенція спеціялізується у відчитуванні шифрів, але про її працю малохто знає, бо це державна таємниця. Після втечі Мічелла і Мартіна конґресмен Волтер твердив, що Аґенція Безпеки, — це гніздо „сексуально ненормальних людей", і вона повинна для них влаштувати клініку. Мічелл і Мартін працювали в Аґенції від 1957 року як спеціялісти математики. Вони не мали доступу до важливих секретних документів.

Фавлер Гемілтон має стати директором Центральної Розвідчої Аґенції

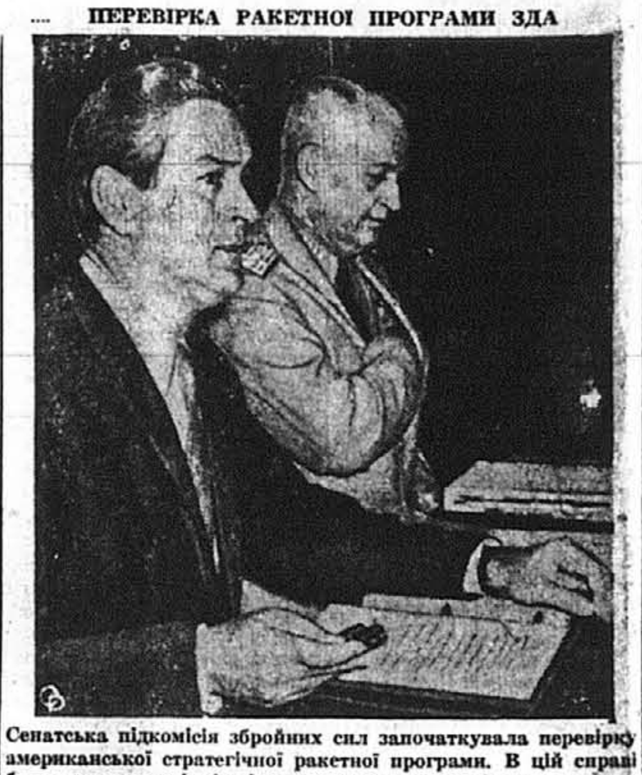
Вашинґтон. — В політичних колах говорять про те, що 50-річний нюйоркський адвокат Фавлер Гемілтон має бути найменований на директора Центральної Розвідчої Аґенції і зайняти становище, яке довгі роки займав Аллен В. Доллес. На телефонічний запит журналістів Гемілтон відповів, що вістка про його номінацію повинна вийти з Білого Дому, і тому він відмовився говорити про цю справу. Гемілтон минулого тижня конферував із президентом Кеннеді. Він вже працював в урядовій службі. Його підтримує сенатор Стюарт Сейміґтон із Мізурі і деякі інші демократи в Конґресі. Гемілтон має вже досвід в розвідчій праці і брав участь в другій світовій війні.

В АМЕРИЦІ

● **Директор** Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації Джеймс Е. Вебб заперечив твердження совєтського щоденника „Красная Звезда", що американський сателіт погоди „Тайрос III" виконує шпигунську розвідку понад СССР. Вебб твердить, що цей сателіт фотографує хмари понад землею і ті фота передає до наземних станцій, які передбачають погоду та гураґани і тайфуни. Совєтський уряд досі не протестував проти того, що понад територією СССР кружляє сателіт „Тайрос".

● **Крайова Рада Безпеки** в Шикаґо ствердила, що цього року в перших п'ятьох місяцях в нещасливих випадках згинуло 35,200 осіб, на 4 відсотки менше як в тому самому часі 1960-го року, коли згинуло були 36,700 осіб. Цього року в автових катастрофах до кінця травня згинуло 13,940 осіб, в нещасливих випадках при праці — 5,400, в нещасливих випадках в домах — 11,400.

ПЕРЕВІРКА РАКЕТНОЇ ПРОГРАМИ ЗДА

Сенатська підкомісія збройних сил започаткувала перевірку американської стратегічної ракетної програми. В цій справі були переслухані між іншими, показані на фото: секретар фльоти Коннелі (зліва) та шеф морських воєнних операцій адмірал Арлі А. Бирк.

Армія вишколюватиме змобілізовані відділи в ЗДА, не за кордоном

Вашинґтон. — Представник департаменту оборони вияснив, що вишкіл нових відділів, які складаються зі змобілізованих вояків, відбуватиметься тут у ЗДА, а не за кордоном. Можливо, що деякі технічні з'єднання підуть до Европи вчасніше, але поважніше збільшення европейських гарнізонів можливе буде аж восени ц. р. Представник Пентаґону заявив, що Президент хоче мати нові вишколені з'єднання, які можна б ужити на випадок ворожої акції в Берліні, або в якімсь іншому районі, але Президент не хоче висилати вже тепер нові з'єднання до Европи, щоб ворог не міг говорити про провокацію ЗДА, які збільшують свою збройну силу в Европі. Відділи Крайової Гвардії мали б бути покликані до активної служби аж тоді, коли відділи реґулярної армії вийдуть за море. У зв'язку з цією акцією оборонний буджет ЗДА має винести понад $47 більйонів.

Сенат одноголосно проти членства Китаю в ОН

Вашинґтон. — 28-го липня Сенат голосами всіх присутніх сенаторів 76 до 0 прийняв резолюцію проти членства комуністичного Китаю в Об'єднаних Націях і проти визнання ЗДА комуністичного китайського уряду. Це рішення важне тим, що цього року Генеральна Асамблея ОН може вирішити, щоб перевести дискусію над справою прийняття Китаю до ОН. Цього домагаються комуністи, але більшість в ОН вже 10 років відкидає цю пропозицію. Сенатська резолюція заявляє, що ЗДА так довго будуть противитися допущенню Китаю до ОН, поки китайські комуністи не припинять поборювати чартер Об'єднаних Націй. Подібну протикитайську резолюцію прийняла і Палатна Комісія Закордонних справ при ухвалюванні програми закордонної допомоги. Конґрес ЗДА є за те, щоб ЗДА і надалі підтримували Національний Китай, уряд якого є на Формозі.

ПРЕДСТАВНИКИ УНС БУЛИ СВІДКАМИ ЗМІНИ В ПЛАСТОВОМУ ТАБОРІ В ІСТ ЧЕТҐЕМ

ПОНАД ДВІ СОТНІ ПЛАСТУНІВ ЗАКІНЧИЛИ ТАБІР, ЇМ НА ЗМІНУ ПРИЙШЛИ ПЛАСТУНКИ

Іст Четґем, Н. Й. — Представники Українського Народного Союзу, його головний предсідник Йосип Лисогір та головний секретар Ярослав Падох, сам пластовий сеньйор, і ред. А. Драган були минулої суботи, 29-го липня, свідками багатолюдної, але на подив упорядкованої зміни в пластовому таборі в Іст Четґем: 207 пластових юнаків і новаків, у цьому три десятки виховників, закінчували одномісячне таборування пластунів, опорожняючи місце для пластунок, юначок і новачок та їх виховників. Адміністратором цього 350-акрового пластового табору, положеного на північний схід від ріки і міста Гудсон, є в цьому році енергійний пластовий сеньйор Роман Вергун з Рачестеру, комендантом табору юнаків був Ол. Черник, студент медицини, а комендантом табору новаків був Володимир Гайдук, який попереднього дня, в п'ятницю 28 липня, відзначав свої іменини і з цієї нагоди таборовики вшанували свого коменданта, стоячи на струнко, як його зодягненого кидали до води в басейні. Здоров'ям таборовиків опікувались доктор медицини п-і Стефанія Бережницька, якій асистувала п-і Харченко. Духовним опікуном табору є в цьому році всч. о. Юрій Менцінський з Бруклина. Книговодом табору є дир. Андрій Неговзич. Тільки найкращі надії могли збуджувати виструнчені ряди здорових, здисциплінованих і засмалених від води, вітру і сонця пластових юнаків і новаків, що стали до кінцевого звіту зі своїми виховниками. Багатьох з них відзначено за взірцеве виконування пластових обов'язків під час таборування. Справжній — „цвіт України і краса" — як співається в пластовій пісні. Представники УНСоюзу, що привезли таборовикам у подарунку вакаційне видання „Веселки" були, разом з багатьома батьками таборовиків, свідками цієї зміни в таборі, що своєю працею для виховання молоді заслуговує на повну і всебічну увагу та підтримку з боку нашого громадянства. До новаків, під час їхнього кінцевого звіту в таборі, що в цьому Шевченківському році називається „Кирилівка", коротко промовив п. Й. Лисогір. Юнацький табір називався „Гайдамаки". Команду над пластовими юначками перебрала пластова сеньйорка Бойцун, а над пластовими новачками Оксана Луцька. Між приявними під час зміни батьками було багато відомих наших активних громадян з багатьох місцевостей.

Рада Безпеки ОН не могла прийняти ніякої постанови в спорі Франції з Тунісією

Об'єднані Нації. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй, яка вдруге зібралась в минулу п'ятницю для справи гострого конфлікту між Францією і Тунісією за порт і місто Бізерти, радила впродовж двох днів й остаточно розійшлась без прийняття будь-якої постанови. Зголошено три резолюції — одну Туреччини, яка дістала 6 голосів „за" і 4 „проти" та дві Лїберії, Цейльону і З'єдиненої Арабської Республіки, які дістали 4 голоси „за" і 6 „проти". Для важности резолюції треба найменше 7 голосів. Совєтський представник Платон Морозов загрозив своїм „вето", якщо перейшла б турецька резолюція. Лїберія заповіла, що вона зажадає скликання надзвичайної сесії Генеральної Асамблеї для цієї справи, де переведення резолюції вимагає звичайної більшости голосів. На засіданні Ради Безпеки в минулу п'ятницю склав своє звідомлення генеральний секретар ОН Даґ Гаммершилд, який полетів до Тунісу на розмову з президентом Габібом Бурґібою. Він ствердив, що французи не повинувались попередньому рішенню Ради Безпеки щодо відкликання військ на позиції з-перед окупування міста Бізерти та що французькі вояки виконують функції поліції в місті Бізерті. При захопленні того міста французами згинуло 600 тунісців і невідоме число французів. Французький командант в Бізерті і президент де Ґоль відмовились прийняти Гаммершилда, закинувши йому сторонничість в користь Тунісії. Арабська Ліґа мобілізує арабський світ проти Франції і заповіла, що вона й Тунісія повинні орієнтуватись на поміч від СССР і всіх комуністів.

Французько-альжирські переговори знову перервані через справу Сагари

Париж. — Переговори між французьким урядом і альжирсько - арабськими націоналістами, що їх репрезентує тимчасовий закордонний уряд Альжиру з осідком в Тунісі, перервано в минулу п'ятницю на необмежений час на внесення альжирських арабів, внаслідку неможливости погодитись в справі Сагари. Франція стоїть на становищі, що Сагара становить окрему проблему та що в експлуатуванні природних багатств Сагари мають партиципувати поруч із Францією також усі безпосередні сусіди Сагари. Альжирсько - арабські націоналісти вимагають визнання Францією принципу, що Сагара є органічною частиною Альжиру. Голова французької делеґації, міністер для справ Альжиру Люї Жокс від'їхав до Парижу, щоб скласти звідомлення президентові де Голеві, а голова арабської делеґації Белькацем Крім заповів з'ясувати справу з арабського становища на пресовій конференції в Женеві. 13 червня перервано французько - арабські переговори, ведені в Евіян-ле-Бен. Вони відносились 20-го липня в Люґрені, але на 6-х засіданнях, присвячених справі Сагари, не вдалося дійти до порозуміння. Проте обидві сторони підкреслили, що це не зірвання переговорів, а тільки їх поновне перервання.

Під час паради воєнної фльоти Совєти не показали атомових човнів

Ленінґрад. — В неділю дня 30 липня ц.р. Совєти влаштували тут великий показ своїх морських збройних сил, виводячи втроє більше воєнних кораблів і літаків воєнної фльоти, як під час подібних парад минулими роками. Найбільше враження серед чужоземних обсерваторів викликав подвійний турбомоторовий бомбардувальник, узброєний в ракети, що ними можна обстрілювати з повітря ворожі воєнні кораблі. Крім того показали Совєти спеціяльні невеликі воєнні кораблі, пристосовлені для випускання ракет з великої відстані і навіть під час морської бурі. Ці кораблі мали б оперувати автоматично, без будь-якої залоги. Все ж таки, Совєти не змогли показати своїх атомових човнів, що їх, згідно із заявою офіційних совєтських чинників, вони мали б уже мати. Виведені турбомоторові літаки з ракетами не були нічим новим у порівнянні до того, що було показано під час паради летунських збройних сил, влаштованої у Москві дня 9 липня ц. р. Ціла парада совєтських морських збройних сил тривала три години.

Труман називає берлінську кризу звичайним Совєтським блефом

Літтел Фоллс, Міннесота. — Колишній президент Гаррі С. Труман заявив на пресовій конференції, що СССР спричинив берлінську кризу тому, щоб нею страшити Захід. На думку Трумана Москва боїться комуністичного Китаю, вона не може рискувати війною, але вона за допомогою блефу в Берліні хоче страшити ЗДА та їх европейських союзників, подібно як це зробив був СССР в 1948 і 1949 роках під час бльокади Берліну. Труман відбирав параду 35-ої дивізії піхоти, в якій він служив під час першої світової війни. Труман сказав: „Росіяни є найбільшими в світі залякувачами. І коли вияснити їхній блеф, то вони його припинюють. Так треба зробити і тепер. Це вдіяв вже президент Кеннеді в своїй промові".

Гості з багатьох міст і стейтів ентузіястично вітали виступ Ганни Шерей і Лева Рейнаровича на Союзівці

СВЯТО ВОЛОДИМИРА ВІДЗНАЧЕНО БОГОСЛУЖЕННЯМ ТА „ДОМАШНЬОЮ" ІМПРЕЗОЮ

Союзівка, Керґонксон. — Кілька сотень гостей Союзівки з багатьох місцевостей і стейтів та провінцій Канади з великим ентузіязмом вітали виступ на цій оселі двох відомих наших артистів: колишньої солістки Київської фільгармонії п-ні Ганни Шерей та колишнього соліста Львівської опери Лева Рейнаровича, які при фортепіяновому акомпаніяменті проф. Галі Клим дали на цій оселі свій концерт минулої суботи, 29-го липня ввечері. Двоє інших артистів: тенор Іван Гош та артистка Віра Кемпе з Филаделфії попали в зливний дощ та не могли приїхати на час. Ентузіязм гостей на концерті досягнув свого вершка, як киянка Шерей і львов'янин Рейнарович „соборно" відспівали пісні про Київ і Львів.

Попереднього дня, в п'ятницю 28-го липня, на Союзівці відзначено свято св. Володимира. Перед полуднем православний опікун сусідньої оселі СУМА всч. о. Іван Ткачук відправив Службу Божу, а ввечері відбувся „домашній" концерт з виступами піяністи Марії Цісик, солістки Лідії Остап'юк, трія Осідач, Наґірняк і Горечко та хору працівників Союзівки під проводом проф. Володимира Цісика, що разом із співадміністратором Союзівки Володимиром Квасом та рядом гостей відзначав і свої власні іменини.

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ СССР ПРОГОЛОШУЄ НОВУ УТОПІЙНУ ПРОГРАМУ

Москва. — Комуністична партія СССР проголосила в минулу суботу нову програму, яка має бути схвалена на партійному конгресі в жовтні ц.р. і заступити програму з 1919 року. У довжелезній заяві, яка займає 9 сторінок 10-сторінкового недільного видання „Правди", кажеться про „історичну місію (комунізму) щодо визволення всіх народів від соціяльної нерівности, від усіх форм гнету й експлуатації і від страхіть війни та щодо встановлення в усьому світі праці, волі, рівности і щастя для всіх народів". Водночас ця большевицька декларація називає З'єдинені Держави „сучасним центром політичного і військового імперіялізму". Большевицька партія нахваляється, що „соціялізм став переможним в Совєтському Союзі повно й остаточно. Марксизм-ленінізм став могутньою ідеологічною зброєю для революційного перетворення суспільства. Соціялістична революція в країнах Европи й Азії довела до сформування світової соціялістичної системи. Світ соціялізму щораз більший, світ капіталізму щораз скорчується". Большевицька декларація має різні окремі уступи, при чому у вступі до неї говориться, як про „програму для побудови комуністичного суспільства". Ця програма має бути зреалізована до 1980 року і створити рай на Землі. У першому уступі говориться про капіталізм, як про „остаточну систему експлуатації". Забріханість і фарисейство тієї заяви характеризують такі фрази, як та, що „сила соціялізму служить справі миру" та що „Совєтський Союз визволив людство від поневолення фашизмом". Вся та заява роїться подібними фразами. Ця нова програма большевицької партії конкретно обіцяє підсовєтським невільникам, що вони матимуть до 1980-го року такі блага: (1) безплатне лікування, включно з санаторіями і всіма ліками, (2) безплатне навчання в усіх типах і ступнях шкіл, (3) утримання на державний кошт осіб, нездібних до праці, (4) безплатне подорожування всіма засобами комунікації, (5) безплатне помешкання, при чому заповідається таку розбудову мешкальних домів, що „навіть новоженці" матимуть змогу дістати „вигідне" помешкання, (6) безплатні харчі по фабриках, державних установах і на колгоспах, (7) скасування податків і редукція цін на товари і (8) почавши від 1980-го року — безплатна вода, газ і огрівання. Большевицька програма заповідає в ділянці закордонної політики перемогу комунізму — без війни, при чому впевняє, що „капіталістичні країни дозріли до соціялістичної революції". У внутрішній політиці заповідає знову наздігнання і переганяння З'єдинених Держав у продукції „на голову", при чому в 1980 році продукція сталі в Совєтах має бути чотирикратна в порівнянні з теперішнім часом. Совєтське радіо передало ту декларацію впродовж 5-ох годин; вона має кругло 50 тисяч слів. Вся совєтська преса і ввесь взагалі комуністичний пропаґандивний апарат у світі займається виключно цією декларацією, як ніби якоюсь епохальною подією.

Розмови про міжнародне роззброєння між ЗДА і СССР — без успіху

Москва. — У Москві перебував дорадник през. Кеннеді для справ міжнародного роззброєння, Джан МекКлой, який від 17 липня ц.р. переговорював з совєтським міністром закордонних справ Валеріяном Зоріним про підготову міжнародної конференції роззброєння. Ці московські розмови є продовженням таких розмов у Вашинґтоні, де вони велись від 19 червня ц.р. На бажання Хрущова МекКлой їздив до Сочі на Криму, до літньої резиденції Хрущова і вони там нараджувалися впродовж двох днів. Звідомлення про ці розмови з Хрущовим МекКлой вже переслав президентові Кеннеді, але — за пресовими коментарями — вони не посунули справи згаданої конференції вперед. СССР вимагає, щоб ЗДА прийняли в принципі плян Хрущова про генеральне і тотальне роззброєння, після якого щойно буде введена система міжнародної контролі. Західні держави ніяк на це, очевидно, не погоджуються. Хрущов заторкнув теж у своїй розмові з МекКлоєм справу Берліну, але обидві сторони відмовились подати подробиці тієї розмови. На минулу суботу і понеділок заповіджено продовжування нарад між МекКлоєм і Зоріним, без великих надій на успіх, але през. Кеннеді викликав МекКлоя до Вашинґтону для особистого звітування про ті безнадійні розмови з большевицькими ватажками.

Англія рішилась приступити то Спільного Господарського Ринку

Лондон. — Англія повідомила своїх партнерів із семичленного господарського бльоку Европейська Асоціяція вільної торгівлі про своє рішення приступити до шестичленного другого західньо-европейського господарського бльоку Спільний Господарський Ринок. В понеділок 31 липня прем'єр Геролд Мекміллен мав скласти в палаті громад офіційну заяву в цій справі та подати до відома подробиці формального внесення, що його Англія зголосить на прийняття її до згаданого Спільного Господарського Ринку, членами якого є Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембурґ. У тому поданні Англія поставить такі передумови свого приступлення до Спільного Господарського Ринку, щоб не потерпіли на цьому інтереси членських держав Британського Коммонвелту і інших членів згаданої вгорі Асоціяції, до якої, крім Англії, належать Швеція, Норвеґія, Данія, Портуґалія, Швайцарія і Австрія.

У СВІТІ

● **На зібранні провідних італійських політиків дня 26 липня** ц. р. в Римі виступив амбасадор ЗДА до Об'єднаних Націй Адлей Стівенсон із промовою, в якій ствердив, що міжнародний комунізм програв під сучасну пору свою першу вирішальну рунду за панування над світом.

● **Західньо - німецький уряд** обмірковує покликання понад 20,000 резервістів, щоб поповнити ними до потрібного стану вісім німецьких дивізій, приділених до збройних сил НАТО. Ця справа буде обговорювана в днях 5—6 серпня під час конференції міністрів закордонних справ у Парижі, в якій візьме участь теж міністер закордонних справ Західньої Німеччини.

● **Орган совєтських збройних сил „Красная Звезда"** виступила з гострою атакою проти Ізраїлю, засуджуючи його за випущення дослідної ракети. „Красная Звезда" твердить, що ця акція ізраїльського уряду буде розрахована на застрашення арабів і, з другого боку, на піднесення занепадницьких настроїв серед жидів, розчарованих політикою Бен Гуріона.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Під час кризи

У міжнародній політиці і в світі настав направду критичний час. Правда, подібних криз, як тепер у зв'язку з Берліном, було після другої світової війни багато, були, що більші, згадати б тільки війну в Кореї чи бльокаду того ж таки Берліну в 1949-му році. Це знову насуває аналогію, що як тодішня бльокада Берліну попередила війну ... в Кореї, так і теперішню кризу в Берліні могла затіяти Москва в диверсійних цілях, щоб відвернути кою увагу від підготови до війни в якійсь іншій частині світу, наприклад у Південному В'єтнамі. Та це справи не змінює, бо положення таки критичне, а заяву президента Кеннеді, що коли б війна мала початись, то вона почнеться не в Берліні, а в Москві, можна віднести і до В'єтнаму, і до Формози, і до Африки чи Куби.

Тим часом серйозність теперішньої кризи позначається оборонними заходами вільних країн взагалі, а З'єдинених Держав Америки зокрема. Додаткові контингенти вояків, додаткові видатки, перевірка стратегії, посилення заходів цивільної оборони — все це вже не тільки фрагменти „холодної війни", але — серйозна турбота про долю нації на випадок справжньої, гарячої війни, з кулями й бомбами, включно з ядровими.

У таких випадках не може не прийти на думку запит: як у цій кризі ми виглядаємо, де стоїмо і що робимо, щоб у наших можливостях і обставинах приготовитись на той фатальний „лєкий випадок"?

Кожному, здається, ясно, що відповідь на цей запит не дуже потішаюча і заохочуюча. Ми живемо собі й поводимося так, ніби до нас не стосуються ніякі кризи в світі, займаємося всілякими більшими й меншими власними кризами та потішаємо себе тим, що „якось то буде", бо — як кажуть — ще так не було, аби якось не було.

Очевидно, що перше наше недомагання, яке в таких критичних часах найбільше вражає і тривожить, це — наша розпорошеність. Правда, наші партійно - групові антагонізми поважно злагіднились, у багатьох випадках час їх цілком вилікував, і вони зникають, а проте ми — як це вже на цьому місці недавно згадано — поділені всілякими природніми й штучними кордонами, ми самі між собою натворили всіляких заслон і далі ділимося. Нова криза в Українській Національній Раді та скамловому Державному Центрі може послужити на це яскравим прикладом, як може нам послужити і вже багато разів вирішувана, а рік тому навіть сконкретизована і тепер знову чомусь цілком призабута ідея Світового Конгресу Вільних Українців.

Ми не думаємо, що так „мусить бути", що це є в нашій крові, з нашою фатальною долею. Навпаки, ми маємо навіть з останніх часів найсвітліші приклади на те, що ми можемо об'єднатися, можемо спільно діяти, можемо анкресати з себе максимальний ентузіязм для великого діла. Зв'язані з відкриттям пам'ятника Тарасові Шевченкові недавні дні у Вінніпегу, в Канаді, дають на це дуже переконливий приклад. Сподіваємось і віримо, що будова і відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні ці наші добрі сторінки і прикмети ще виразніше й переконливіше заманіфестують.

Отже, в чому діло? Чому об'єднані і єдині серцем та думкою, готові на працю і пожертву в одному випадку, ми поділені, байдужі й неспроможні в інших випадках? Причин, дійсних і уявних, є багато, між ними й збуденілість цілого ряду політичних проблем та зневіра в зокрема тим, що не постійно і ... чи дбаємо і мами в намаганні їх розв'язати. В цьому, в зневіроченні і в недостачі терпеливості та впертості у змаганні до доброго, мабуть, і криється наше головне недомагання. А в політиці найбільші помилки робить той, хто не має терпеливості, хто не витримує і знеохочується.

Нинішня міжнародна криза і загальний стан тривоги знову пригадують нам цілий ряд наших українських проблем, що не розв'язаних чи не впорядкованих. Справа Світового Конгресу Вільних Українців з одною з цих проблем.

Замість невтралізації — комунізація

Розвиток подій в Конго може бути характеристичним прикладом того, чим кінчається широко пропагована провідними колами ОН і деяких західніх урядів тенденція до знетралізування міжнародних вогнищ неспокою, особливо тих, де джерелом і головною причиною неспокою є підривна діяльність комуністів.

Цілий уже рік намагається Генеральний Секретаріят ОН через свою репрезентацію та командування військ ОН в Конго упорядкувати внутрішню ситуацію в тій країні, повернути її на рейки демократичної конституції з спільним парляментом і можливістю конституційного признаїчування та затвердження центрального уряду, що мав би бути коаліційним, значить, складався б з репрезентантів різних, навіть протилежних політичних напрямків. І провід ОН і навіть уряди деяких західніх держав переконані, що у висліді всіх цих заходів їм поведеться знетралізувати Конго, ліквідуючи водночас загрозу комуністичного режиму чи хочби впливу в тій країні.

Усі ці сподівання і розрахунки різко й дошкульно були перекреслені вже в перших днях нарад скликаного з великим трудом конголійського парляменту, який, після багатьох дипломатичних заходів і зусиль, почав свої наради минулого тижня, гостро охоронюваний військовими з'єднаннями ОН, сторожу вбезпечили, щоб забезпечити його від будь-яких небажаних сторонніх впливів. Однак вислід перших днів нарад показав, що всі побоювання були цілком даремні, бо ж ті, кого боялися ініціятори реактивізації парляменту й очолюваний президентом Касавубу центральний уряд, виявилися парляментарною більшістю, готовою не тільки перейняти провід парляменту, але й домагатися права творити новий уряд. Це більшість презентувала прихильників прокомуністичного режиму Антуана Гізенги, що, прикинувшись хворим, залишився у своєму Стенлівілі, — добилися вибору свого кандидата на президента палати послів та двох віце-президентів і здобули чотири місця в секретаріяті. Не зважаючи на те, що прихильникам Гізенги не вдалося здобути повної більшости в Сенаті, вони все ж таки, поповнивши свої ряди тими, які ще не прибули, як теж тими, що приєднаються до них з-поміж прихильників навереного до совєтської орієнтації прем'єра Катанги Моісе Чомбе, зможуть відіграти вирішальну ролю у творенні нового уряду. Домагаючися початково керівних становищ у ньому, а потім опановуючи його цілком своїми людьми. Сподівання теперішнього президента Жозефа Касавубу, що до цього не дійде, бо конституційне право призначити прем'єра й уряд має він, як президент Конга, може виявитися дуже сповідним, бо парляментарна більшість визнає раптом теперішню конституцію за недійсну, а самого президента Касавубу за узурпатора. Яке тоді буде дальше майбутнє Конга, не тяжко передбачити. Встановивши в ньому прокомуністичний режим, Гізенга поведе його вже відкрито в комуністичний табір.

„Замирене" дєлготривалою й коштовною акцією Об'єднаних Націй, оплачуваною головним чином З'єдиненими Державами Америки й іншими західніми державами, Конго стоїть тепер, внаслідок нормалізаційної і невтралізаційної політики ОН, перед загрозою комунізації. Підтримуваний Москвою Гізенга спокійною, пляновою акцією не тільки добився більшости в парляменті, але й сконсолідував свою владу у Східній Провінції, закріпив свої впливи в сусідніх провінціях і, що більше, перетягнув на совєтський бік дотеперішнього непримиримого ворога Москви Моісе Чомбе та його прихильників з Катанзі.

Ось такий баланс невтралізаційних заходів ОН в Конго, і до цього дійде всюди, де, замість протиставитися комунізмові рішуче й відкрито, комуністів будуть толерувати і з ними пактувати.

МІЖ БЕРЛІНОМ І БІЗЕРТОЮ

Париж. — Берлінська криза піднесла температуру цього змінливого літа, що в Парижі вагається між страшною спекою і нестерпним холодом. Як і в усьому світі, Берлін не сходить зі сторінок преси Франції тим більше, що союзники зажадали стягнення з Альжиру кількох дивізій, і одна з них вже прибула до Марселю. Уряд при тому підкреслює, що стягання дивізій відбувається безболісно, бо — мовляв — військові операції в Альжирі вже закінчені і сяк чи так стане він самостійним.

Але пересічний француз не дуже цьому вірить і сподівається, що до війська покличуть дальші річники резерви, бо становище в Альжирі далеко не блискуче. Хоч великих військових операцій там і нема, напруження зросло.

Мов грім з ясного неба, впали на Францію вістки про бої в Бізерті. До того ж впали вони саме в той день, коли відновилися переговори з альжирським підпіллям, і то з таким „додатками", що годі в них визнатися. А крім того, ніхто не сподівався, що Бургіба викличе кризу якраз в такий важкий для Заходу. зокрема для Франції, час. Бургіба бо щирий приятель Заходу, і це доказав він не тільки у відношенні до совєтського бльоку, але навіть у відношенні до братніх арабських держав, коли вони виступали проти Заходу.

Та це вже стало якоюсь фатальністю, що вільний світ раз-у-раз заскакують якісь події. Так начебто не було у вільному світі передбачливих політиків, начебто не було амбасад і зовсім не діяла розвідка. Ніхто не сподівався виступу Кастра, ніхто не сподівався десанту на Кубі, ніхто не передбачував Ляосу, не кажучи вже про те, що ніхто не припускав таких великих успіхів Москви в ділянці атомової зброї.

А кризу в Тунісії треба було передбачати. Адже в Парижі давно вже не було туніського амбасадора, і спір за Бізерту та за малий скравок сагарського кордону точився віддавна. Адже відомо, які чутливі в цих точках туніси. Відомо також були, які внутрішні труднощі мав Бургіба саме через свою звірливість із Заходом, через своє „угодівство". Відомо, що в Єгипті перебував провід опозиції і були спроби атентатів проти Бургіби, зорганізовані висланцями з Каїро.

Але ніхто цього всього не брав до уваги. Правда, логічно було думати, що Бургіба, маючи стільки труднощів, не зважиться викликати кризи. Виявилось, що це логіка поверховна. Є ж бо й інша логіка, яка каже, що в розпачі людина, як і країна, може кинутися в каступ, вважаючи, що це одинокий вихід з нестерпної ситуації. Світова історія знає багато таких випадків. І дивно, що західній світ, а в тому числі й Франція, вимагали від Бургіби, щоб він був найрозумнішим, найбільш поміркованим і найбільш передбачливим. Це просто якесь самоповнення великих держав, відповідальних за долю світу більше від Бургіби, що головує в тримільйоновій і до того ж дуже молодій і бідній державі...

І, те, що сталося в Бізерті, це саме відрух розпачу у Бургіби. Він, що завжди захищав принцип згоджування, що завжди стояв за довір'я до західнього світу, що ніколи не солідаризувався з крайністю того чи іншого Нассера, не міг далі витримати тиску молодих націоналістів, які не хочуть терпіти факту, що частина їхньої території, якою є база в Бізерті, перебуває під зверхністю чужої держави.

Певно, тут маємо діло з надмірною вразливістю молодого народу. Цьому можна не признавати рації, але проти цієї чинник переочувати, коли в світі постають молоді держави з такою швидкістю, що їх ледве встигають зареєструвати міжнародні організації.

І знову в ОН Москва зможе виступити в ролі оборонця малих і слабих, знову матиме нагоду кричати про „колоніялізм" і Бог знає що. Захід же говоритиме про „прикру несподіванку", і соромитиметься за свою непередбачливість. Годі угадати собі дальший розвиток подій. Напевно буде переміря, буде договорення в справі Бізерти. Дай, Боже, щоб якнайшвидше. Але напевно те саме буде змушений робити уряд Марокко, щоб заспокоїти своїх націоналістів, які покликатимуться на те, що ось альжирські підпільники змагаються за Сагару, в Марокко мусить погоджуватись на самостійність Мавританії.

Бізерта не закінчиться в Бізерті. Постріли в Бізерті рознесуться по всій Африці, вони відгукнуться на кордонах всіх країн, що лежать довкола Сагари, і покотяться далі. Напевно все наладнається, але скільки зайвих труднощів і витрати енергії в період берлінської кризи, скільки моральних успіхів для Москви! Скільки буде між кольоровими народами признання для Люмумби й Кастра, скільки проллється чорнила й слини на адресу „західнього неоколоніялізму", коли все це треба було б вилити на адресу московського імперіялізму.

А все це тому, що, з одного боку, вільний світ спрощує різні проблеми, бачачи скрізь тільки інтригу Москви, а з другого боку — просто забуває, що та Москва існує. Існує як потуга, як страшна загроза у червоній шаті. Це остаттє важливе тому, що Москва існувала й у минулому як імперіялістична та колоніяльна потуга, але — в білій шаті, вона часом була змушена виступати солідарно з західніми режимами, бо мала перед собою спільну з тими режимами небезпеку. Тому міг московський цар безкоротно вислати військо на здушення мадярського повстання, щоб підтримати австроугорського цісаря.

Тепер Москва ніколи нічого подібного не зробить. Вона обернула все догори ногами й завжди вміє виступити в ролі оборонця покривджених. І в зносинах з колоніяльними народами західній світ тепер не сам. Тому Чомбе може лякати шуканням підтримки у Москві, як це робив Люмумба, тому Нассер піде за позиками й технікам до Москви чи бодай до Праги, тому Кастро продасть свій цукор Москві й у неї купить нафту.

Соціологи й техніки стверджують, що техніка не встигає за розвитком життьових потреб, і, як приклад, подають забиті автомашинами дороги і неможливість запаркувати авто в центрі модерного міста. Але політика вільного світу ще більше відстає від життя. А це куди небезпечніше, як недостача гаражів чи площ для паркування. Криза довкола Бізерти — наявний й переконливий цьому доказ.

О. Д-вич.

Ю. Степовий

ДОЛЯ ПЕРЕМОЖЕНИХ І ПЕРЕМОЖЦІВ

Довший час на сторінках американської і нашої української преси читали ми звідомлення про працю комітету „Трактори за свободу". Отож, американці створили той комітет з надзвичайно гуманною метою — викупити з комуністичної неволі понад тисячу кубинських патріотів, що відважилися були в квітні місяці простягнути руку визволення своїм братам. Чимало було голосів і за й проти такої торгівлі живими людьми. Не входимо в оцінку тих голосів, але факт залишається фактом, що члени того Комітету мали найшляхетніші цілі. Як відомо, кубинський вислужник Москви поламав грубіянський почин американців.

Комітет був розв'язаний і за справу взялися самі кубинські емігранти. В пресі нема ніяких повідомлень, як і що робиться в тому напрямку, але, незалежно від того, як та справа стоїть, нещасливці й досі поневіряються в кастрівській неволі, чекаючи на поратунок.

Отож, доля переможених така: переповнені камери, сперте повітря, виснажливі нічні допити, московські методи слідства з застосуванням голоку під пазурі нещасної жертви і притисканням її пальців дверима, вистоюванням годинами під потужними електричними жарівками. Непритомна жертва падає на підлогу, її обливають холодною водою, б'ють наганом по скронях і потім на ковдрі переносять назад у смердючу камеру.

А тепер кинемо оком на долю переможців. В „Радянській Україні" з 1-го липня ц. р. (ч. 153/12110) читаємо: „Сьогодні в першій половині дня на зовнішньому рейді Одеської затоки з'явився тепло-хід - експрес „Грузія". Він завершив рейс Одеса - Гавана - Одеса. На Кубу чорноморці доставили молодих радянських спеціялістів — агрономів, трвитористів, зоотехніків, механізаторів, які вже почали працювати на полях і фермах народних кооперативів (радгоспів) Куби. Вирушаючи назад, „Грузія" взяла на борт тисячу селянських юнаків Куби, — всі вони, борці за свободу, що брали участь у розгромі весною цього року інтервентів... З Одеси 700 кубинців продовжать на теплоході „Грузія" рейс в Ялту. Потім групами вони вирушатимуть на роботу і навчання в Джанкой (Крим)".

Отож, переможців московський бос поспішив перевезти до Криму на „роботу і навчання". Але чому саме донехай це нікого не дивує, Криму? Невже кримські колгоспи найвідсталіші і потребують рук кубинської молоді? Ні, навпаки, совєти кидають колосальні суми грошей на розбудову кримських колгоспів і радгоспів, бо то найпопулярніша в СССР курортна місцевість, якої не минають численні закордонні туристи. Ось, наприклад, та сама „Радянська Україна" з 6 червня ц. р. під заголовком „В степу під Джанкоєм" подкасує такий радгосп: „На площі майже в сім тисяч гектарів розкинулися в степу землі радгоспу ім. Тімірязєва. В Симферополі нам сказали: „Директором там Перепсічков Василь Михайлович. Вдумливий, досвідчений спеціаліст. У нього що не ферма, то своя академія. Радгосп зайняв перше місце в області у виробництві свининни"...

Зрештою, не це головне, куди їх повезуть, а головне, як виглядатимуть їхнє „навчання і робота". Молодих кубинців напевно розмістять по найкращих відпочинкових оселях, де щоденно напомповуватимуть московською пропагандою, возитимуть по призначених потьомкінських радгоспах і колгоспах, показуватимуть їх рясових свиней, і такі прогулянки назиратимуть „роботою". А по кількох місяцях такого „навчання і роботи" повернуть до Гавани.

У Гавані на пристані відбудеться урочиста зустріч, де виголосить промову Клявдіо Рамос, один з керівників Асоціяції молодих повстанців Куби, який тепер стоїть на чолі тієї тисячки кубинців у Криму. У своїй промові він прославлятиме „великий совєтський народ", його „тепле ставлення" до кубинської молоді, розповідатиме казки про „перебування в світі соціялістичну державу", про незабутні розмови з знатними свинарками та доярками, про славні діла механізаторів і раціоналізаторів. Зрештою, не тяжко догадатися, про що він говоритиме бо ту промову напишуть йому в Криму. А вдячні кубинці слухатимуть, розвісивши вуха, та вигукуватимуть: „Віват!"

Чутки про молодих кубинців, що повернулися після „навчання і роботи" з Совєтського Союзу, попливуть по всіх країнах Південної Америки, допомогуть також і — до задушливих камер, де поневіряються переможені. І як, що в скорому часі ми будемо читати в пресі, що переможені й брали участь у нещасливому десанті, каються в гріхах своїх перед „соціялістичною" кубинською владою, то ... не дивує.

Пропонують робітникам участь в прибутках

Дітройт. — Корпорація Амерікен Моторс запропонувала своїм робітникам — членам спілки Об'єднані Автомобільні Робітники брати участь в прибутках цієї корпорації. Одночасно фірма просить збільшити заробітну платню по три центи від години праці. Ці пропозиції зробила Корпорація Амерікен Моторс під час переговорів про підписання нової трирічної умови про працю. Представники спілки назвав пропозицію про участь робітників в прибутках фірми „кроком у правильному напрямку". Але представники робітників не є вдоволені з того, що працедавець плянує скреслити в новому контракті той пункт, згідно з яким робітники автоматично діставали збільшення заробітної платні, коли зростали кошти прожитку. Пропозиція Амерікен Моторс була несподіванкою для робітників. Контракт треба відновити, бо він важний тільки до 6-го вересня ц.р. Голова спілки Автомобільних Робітників Волтер П. Рутер ще в 1958-му році домагався, щоб робітники брали участь в прибутках підприємства. „Амерікен Моторс" мали прибутків перед заплаченням податків на суму $105 мільйонів. Згідно з пропозицією корпорації $22 мільйони дістали б власники уділів, а $8,300,000 була б призначені до окремого фонду, який був би розділений між працівниками. 23,000 робітників дістали б по $360.

Беріть у валізки щастя літа

Врешті вирішено: виїзд. Але чи все готове? Бо не вистачить покласти у валізу купелевий костюм і навіть ввесь пляжовий виряд. Треба при тому взяти ще достатній запас оптимізму, ентузіязму, радости... Без перебільшення можна сказати, що моральний виряд вирішує відпочинок. Не забудьмо ж узяти його з собою, щоб мати незабутні вакації!

З моментом, коли двері вашої хати за вами зачиняться, хай дух і серце ваші сповняться подихом дозвілля. Якщо ви все заздалегідь передбачили, вбирайте в себе веселість літа, не хвилюйтесь уже ніяким спізненням чи іншою перешкодою, бо прийшов час на відпочинок.

Почуття свободи й привілля — найперша передумова відпружения. Коли ви почуваєте себе зв'язаною чужим товариством і потребою достосовуватись до нього — ви не матимете потрібного відпруження. Ваші гості готові сидіти перед телевізором до світанку? Коли вам краще їти спати завчасу, ви їм кажете: „Доброї ночі і до завтра!" Кожна жінка, а особливо та, що ввесь Божий рік веде домашнє господарство, потребує цих коротких хвилин відпочинку на самоті! Зберігайте власну свободу, коли ви хочете затримати добре самочуття, і не порушуйте свободи ваших гостей, коли хочете їх бачити у себе щасливими.

Муж, діти, приятелі, хатні обов'язки і — нікого до помочі? Оце ж і є. Саме муж, діти, приятелі — коли ви вмієте створити атмосферу простоти й радісної щиросердечности, охоче заступлять вас у поладнанні закупів, чищенні городовини й інших кухонних заняттях. Треба тільки заздалегідь попередити всіх, щоб кожний брав на себе те, що найкраще вміє, і побачите, як швидко виявляться „таланти" куховарения; городництва чи догляду над дітьми...

Хай ваше меню не нагадує китайської ломиголовки. Що є приємніше від обіду від водою? Сирі помідори, редька, селера, холодна шинка і овочі. Швидко спрепароване їдіне — без посуду, що спраними змори кожної господині! А пікніки на вільному повітрі, а імпровізованими перекусками. Тоді вистачить всі зусилля спрямувати на, щоб ... пізнати, заохочуючи „спеціялістів" від ватри, і ... досягнення. Без складного меню вистачить доброї легкої страви й десерту.

Кожний відповідає за свою кімнату чи куток, дбає, щоб не було порожу під ліжком, і тоді для всіх вакації чудові! „Дольче фар нієнте" — солодке безділля понад усе!

Діти теж мають потребу відпружитись після довгих місяців шкільної праці. По-товариському й в тоні признаня брати участь в їхніх іграх, але без строго нагляду. Лишити їм ініціятиву, поблажливо реагувати на їхні спілнення, загублені іграшки і т. п. Але від першого ж дня вимагати, щоб вони кожного ранку чистили свої зуби, своєчасно являлися до столу і тримали лад у кімнаті.

Всі мають потребу відпочити після вакацій посвіжілою і в тому, щоб не бути готовою на кожний кивок ні для чинку. Секрет, щоб вернутися

(Закінчення на стор. 3-ій)

Лев Яцкевич

ЛАВРОВИЙ ВІНОК НА СКРОНЬ „ТРИЗУБА"

(3)

По обох тих змаганнях уладжено прийняття для обох чужинецьких команд, для „Золі Ленарку" в Домі „Тризуба", а для „Штуттгарту" в німецькому клюбі „Каннштаттер", на яких менаджер шкотської команди б. міжнародний змагун Янг склав ґратуляції нашому оборонцеві Бородиновій за його знамениту гру, додаючи, що для такого змагуна, як він, двері „З-го Ленарку" будуть стояти завжди відкриті. Віце-президент „Штутгарту", був. репрезентаційний змагун Німеччини Фріц Вальтер, заявив, що „Тризуб" це одинока дружина в Америці, що не тільки „поставила нам непередбачений опір", але при кращому судді повинна виграти, а щонайменше зремісувати. Він запропонував „Тризубові" розіграти реваншеві змагання в Штутгарті, додаючи, що для їхньої команди буде честю приймати в себе таку дружину, як „Юкрейніен Нешенелс". Обидві дружини поїхали до своїх рідніх міст з „тризубівськими" емблемами, якими вони обмінялися з членами нашої управи та змагунами.

Можливість вмнайлмення вдвоє більшої, репрезентаційної площі коледжу Ля Саль на змагання „Тризуба", участь в них української струнної оркестри, в передзмаганнях 2-ох українських аматорських команд було великим організаційним та престижевим успіхом управи „Тризуба", що підкреслила в той спосіб пов'язання ідеї пропаганди з ідеєю виховання української молоді.

З хвилиною купна власного Дому в „Тризубі" почалося товариське життя, яке ініціював і яким проводив колишній артист львівського театру Б. Паздрій, імпрезовий референт „Тризуба".

З цікавіших імпрез слід відзначити „Св. Миколая в Об'єднаних Націях" пера О. Біленка. Новорічну ревію з участю співачки Марії Лисяк, А. Радванського та Т. Рудакевича і авторський вечір Понеділка та Керницького.

Пропагандивний сектор „Тризуба" започаткував у цьому році видавання власної газети „Спортовий Бюлетень"; перше 20-сторінкове число з двобарвною обкладинкою українська спортова громада прийняла дуже тепло. Для не-українських публікацій видано досі три 8-сторінкових числа „Саккер Нюзу" з цілим рядом відомостей про організаційну структуру, плани та задуми „Тризуба", з важливими подіями та осягами.

Всі ті спортові та організаційні осяги, яких цього року може похвалитися „Тризуб", були можливі лише тому, що за ними завжди стояла велика людська машина, яку в нас популярно називають управою. Том коштом заведення своїх хатніх та родинних обов'язків, коштом недоспаних ночей, а часто-густо й коштом занедбання своїх професійних та станових обов'язків мотувала управа всі ті змагання та позичала з власних кишень гроші на оплачення змагунів, коли гостра зима дошкульно надщербила фінанси „Тризуба".

І тільки завдяки самопосвяті та зусиллям таких людей, як менаджер професійної команди М. Корженьовський, секретар професійного сектора С. Новоженюк, скарбник професійного сектора Л. Іваснків, керманич дружинного сектора інж. М. Лисобей, реф. зв'язку та пропаганди О. Яремко та, багато багато інших, ціла та спортова машина „Тризуба", зовнішній вияв якої публіка бачила у формі змагань на площі, крутилася цілий спортовий сезон без затримок та скрегетів. Не вдалося, проте, керманичам цього річного „Тризуба" зреалізувати їх великої мрії, а саме перебудови Дому „Тризуба". На це вже не вистачило ні грошей, ні віддиху.

Хочеться, проте, вірити, що започаткована працю, включно з виготовленням плянів та одержанням моргеджу на перебудову, перейме нова Управа і завершить її в співпраці з широким гуртом тризубівських членів, симпатиків та прихильників. Власний репрезентаційний дім піднесе ще вище престиж „Тризуба", збільшить його прибуткову сторінку, пожвавить товариське життя і створить кращі умовини поодиноким аматорським ланкам для дальшої їх діяльности та росту. На близький спортовий сезон Управа „Тризуба" заангажувала окремого, можна сміливо сказати, світової слави тренера Святослава Глісовича, знаного змагуна та кількаландштатрат-ного репрезентанта Югославії на міжнародних та олімпійських змаганнях. Він є автором теоретичного підручника копаного м'яча і під теперішню пору тренує грецьку команду „Аріс" в Сальоніках. Згідно з умовою він має приїхати на постійний побут до Філадельфії з початком вересня цього року.

Завданням С. Глісовича було б перебудувати цілковито професійну команду „Тризуба" і перевірити більшу кількість українських змагунів відносно можливости поповнення ними репрезентаційної дружини „Тризуба". С. Глісович буде також тренувати всі аматорські дружини „Тризуба" та ілюструвати кожний тренінг і відбуті змагання теоретичними викладами і показовими фільмами.

На мою думку, заангажування такої кляси тренера започаткує третій етап в діяльності „Тризуба" і поставить його на вищий спортовий щабель.

(Кінець буде)

65-ЛІТНІ! Ви ще не можете забезпечитися в УНСоюзі. Не зволікайте, надробіть утрачений час!

СВОБОДА SVOBODA

SUBSCRIPTION RATES:

One year	$ 12.00
Six months	6.25
Three months	3.25

Jersey City & Foreign Rates:

One year	$14.00
Six months	7.50
Three months	4.00

For UNA members monthly 65¢

ПЕРЕДПЛАТА:

На рік	$12.00
На пів року	6.25
На три місяці	3.25

В Джерзі Ситі і закордоном:

На рік	$14.00
На пів року	7.50
На три місяці	4.00

Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріяли попередається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК, ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО ШЕВЧЕНКА, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ І АМЕРИКАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ!

Роковини Тараса Шевченка в Аллентавні

Ще кілька місяців тому, серед українських діячів і духовенства м. Аллентавну, Бетлегему, Нортгемптону та інших околиць, зродилась думка гідно вшанувати 100-літній Ювілей смерти найбільшого поета в Україні — Тпраса Шевченка. Цю думку подали українські патріоти: о. А. Двораківський, д-р Вол. Двораківський, проф. Ів. Зазворський, Вол. Пяпюк, д-р Ст. Блащак та інші. В скорому часі покликано до життя — Діловий Комітет Об'єднаних Українських Організацій під протекторатом місцевих Відділів УККА: з Лігай Велі, Аллентавну, Бетлегему, Нортгемптону, Палмертону і околиць, на чолі з головою проф. І. В. Зазворським. Діловий Комітет повів широку підготову до Ювілейного Концерту, в першу чергу запросив молодого кваліфікованого дириґента д-ра Володимира Двораківського, що закінчив Музично - Хорову Консерваторію, та який зміг поставити на ноги зверх 200 осіб аматорів хорового мистецтва та три місяці переводив з ними хорові проби. Не легка це була робота. Тільки молодість, хист та невсипуча енерґія допомогли українському ентузіястові із сирого матеріялу вилущити, голосну і правдиву українську пісню.

У неділю 4 червня о годині 7 вечора в Симфонічному Театрі при 6-ій вулиці ч. 23 м. Аллентавну, відбувся ґрандіозний Ювілейний Концерт присвячений Українському Генієві. В Концерті взяло участь три хори: чоловічий 40 осіб; мішаний — 80 осіб; дитячий — 120 осіб. Всі хористи в українських строях. Це була національно-величава українська імпреза та її організаторів треба було тільки подивляти! Театральні квитки, чистий прибуток з яких був призначений на будову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні, заздалегідь розпродано. Партер, ложі, і дві ґалерії в театрі були заляті глядачами, що їх було зверх 1500 осіб. Тут же поширювалися долярові відзнаки юного Поета. Над театральною завісою вгорі великий портрет Тараса Шевченка, оповитий жовто-блакитною лентою. Сцена вмістила 240 співаків-учасників Концерту!

Мішаний хор виконав в супроводі клавіятури американський гимн, а тоді „Заповіт" Шевченка із заспівом Мих. Рибака — модернізована муз. Мих. Вербицького, що авдиторія вислухала стоячи. Змістовне вступне слово виголосив голова Святочного Комітету Ів. Г. Зазворський. Чоловічий Хор виконав „Три шляхи" — муз. Г. Топольницького, „Сонце заходить" із заспівом Мих. Рибака — муз. Д. Роздольського, „Косар" — музика О. Людкевича. Вірш із „Кобзаря" „Учітеся брати мої" з експресією та артизмом, продеклямувала п-ні Ольга Юрчико, зуміла опанувати авдиторію в 1500 осіб і різьбила слова поета.

Реферат „Шевченко свободолюбець і народолюбець", англійською мовою виголосив адвокат Василь Рибак.

П-на Надія Двораківська наповнила залю своїми чарівними сольоспівами „Плавай, плавай, лебедонько" — муз. К. Стеценка, „Хустина" — музика М. Лисенка.

Розходиться театральна завіса і перед глядачами чарівна картина 120 осіб — Дитячого Хору, хлопчики й дівчата віком 8-10-12-років в українських малинових строях, як маків цвіт. Два 14-літні „козаки" Тарас Чубенко та Любомир Юричко, на протилежних боках сцени деклямують „Було колись" і „Б'ють пороги". Враження незабутнє! На сцені діти серйозні, сконцентровані уважно стежать за рукою дириґента та на високій хоровій стопі виконують „Гимн Тарасові Шевченкові" муз. Б. Вахнянина. „Ой літа орел" — в новій модернізації — муз. Стеценка. „Поклін Тобі, Тарасе!" — муз. М. Гайворонського. Співають діти і радіють, бо в пісню залюблені.

Реферат „Шевченко символ нації" — українською мовою виголосив д-р Ярослав Падох з Ню Йорку. Мішаний Хор, в модерній стилізації проспівав „Учітеся, брати мої" і „Розрита могила" — муз. Д. Котка. „Садок вишневий коло хати..." із запівом Анни Смолин — муз. Б. Вахнянина. Душею хору була музично обдарована родина о. Андрея Двораківського, що в ній співають і грають отець і пані матка, що свої здібності передали своїм, безумовно, талановитим дітям синові Володимирові, що закінчив Музичну Консерваторію, що так успішно диригував трьома хорами, та донці Надії, що чарувала українську громаду своїм високомистецьким співом. Публіка щиро оплескувала всіх виконавців.

Ювілейний Концерт був великою духовно-естетичною насолодою і втіхою для всіх, що його прослухали й пережили. Концерт закінчено словами подяки всім учасникам-патріотам, що висловив голова Ділового Комітету проф. Ів. В. Зазворський, як також многолюдній авдиторії за дари і звеличення Національного свята. В кінці злучені хори та вся авдиторія, під проводом дириґента В. Двораківського, наповнила театральну залю могутнім співом українського національного гимну „Ще не вмерла Україна". Акомпаньювали хорам: д-р Ст. Ст. Блащак, п-на Марджі Коченаш, п-на Джоана Мазур.

Добре було б, якби цей Концерт, що вмістив у своїй програмі твори найкращих українських клясиків - композиторів, Діловий Комітет повторив у всіх більших містах, включно, з Филаделфією.

о. Даниленко-Данилевський.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ коштує так мало! Брак забезпечення коштує так багато! Забезпечіться в Українськім Народнім Союзі!

Картерет, Н. Дж., в сторіччя смерти Тараса Шевченка

Громадський Комітет в Картереті, 4-го червня улаштував Святочний Концерт, присвячений Т. Шевченкові. В залі увагу кожного прикував портрет Поета в позолоченій рамі, а по боках великі блакитні числа 1861—1961.

Коли ми дивилися на портрет, нам пригадалася Україна, мертві, живі і ненароджені, до котрих Шевченко писав:

„Свою Україну любіть,
Любіть її во врем'я люте,
В останню тяжкую мінуту
За неї Господа моліть".

Відкривається куртина, а на сцені стоять хористи хору „Гомін" під керівництвом п. Миколи Кормелюка в червоних чоботах, шараварах і вишивках. Хор співав американський гимн. Після останніх слів на сцену вийшов інж. Володимир Янів, який у вступному слові говорив про безсмертність Шевченкової творчости. Відтак хор „Гомін" співав „Заповіт".

Ред. В. Давиденко дав доповідь українською мовою, в якій пригадав всім присутнім, „хто ми, — чиї діти, коли і за що закуті".

Відтак співали такі пісні „За волю вітчизни", „Могила", „Косарі", „Прометей" і „Чорне море". Ці всі пісні співав хор „Гомін" при фортепіяновім супроводі Л. Кормелюка, студента музичної школи.

Доповідь англійською мовою дав Всеч. о. Іван Гундяк, в якій згадав, що Шевченко писав про Вашинґтона і його праведний закон.

З деклямаціями виступили: пані К. Гайдак „В нашім раї на землі"; інж. В. Янів „Розрита могила" і діти також деклямували: Хр. Принада і Л. Федак „Іван Підкова", а Е. Мокляк і Р. Мелех „До Тараса".

На закінчення хор „Гомін" відспівав „Гамалія" з рецитаціями: І. Федака, Е. Науменка й А. Кіндзерського.

Присутні не скупили оплесків виконавцям і промовцям та хорові. Свято закінчено співом національного гимну.

Інж. В. Янів

Іспит зрілости на курсах українознавства та Шевченківські змагання молоді в Боффало, Н. Й.

Матуральний іспит, чито кінцевий іспит — на курсах українознавства, які провадяться під патронатом Шкільної Ради відбувся 1-го квітня. Предсідником був проф. Северин Левицький, заступ. професор Осип Залеський, а членами учителі курсів: о. проф. А. Стасюк, проф. О. Бережницький і проф. д-р М. Лоза. До іспиту зголосилося 5 кандидатів: Дзюба Христина, Осадца Оксана, Сайкевич Мирон, Салабан Дора і Шипилява Ольга. Іспитовими предметами були: українська мова, література і культура та історія й географія України. Іспит відбувався за приписами наших колишніх гімназій і складався з двох частин — письменної та усної. До письмового іспиту (українська мова та історія) кандидати одержали до вибору теми, які наспіли зі Шкільної Ради у заклеєних ковертах, які перед початком іспиту відкрив предсідник комісії. По закінченні письмового іспиту, відбувся усний іспит. Усі кандидати виказали добре підготування та опанували научний матеріял на курсах. Іспитова комісія оцінила письмові праці і усні відповіді кандидатів як зовсім задовільні, вирізнивши зокрема відповіді Мирона Сайкевича, і видала усім кандидатам матуральні свідоцтва з дуже добрим поступом.

Ця перша „матура" у Боффало заохотить напевно і дальших учасників курсів українознавства до пильної праці, і маємо надію, що в наступному році зголосяться до іспиту дальші кандидати.

З нагоди Шевченківського Року шкільний референт Відділу УККА проф. О. Бережницький влаштував „Українознавчі змагання" серед молоді українознавчих курсів при молодечих організаціях (Пласт. і СУМА). Учасниками змагань була молодь у віці 10 до 15 років, поділена на три групи за віком. Ціллю змагань було зацікавити молодь читанням книжок, поглиблення знання з окремих ділянок українознавства, вивчення життєпису Тараса Шевченка та вивчення напам'ять декількох поезій Тараса Шевченка.

До змагань зголосилося 39 кандидатів, а перевірку перейшли 28 кандидатів. Комісія в складі учителів українознавчих предметів (О. Бережницький, О. Воронин, М. Ганицька, д-р М. Лоза і О. Залеський) перевела перевірку письмових праць кандидатів, серед яких були цікаві есеїзи, нариси, та малюнки, пов'язані з життям і творами Т. Шевченка і дві поезії двох кандидаток. Крім цього кандидати давали відповіді на подані їм питання з життєпису Т. Шевченка і його творів, як також з прочитаних книжок та історії України (козацька доба).

На загал кандидати давали влучні відповіді та опанували матеріял, який був поданий у правильнику змагань. Комісія запропонувала для окремого відзначення за добру підготовку, виконання письмових праць і прочитані лектури: Марту Гаврилюк (перша група), Алю Ткачук (друга група), Ліду Пашковську і Романа Шуровського (третя група). Крім цього комісія вирізнила наймолодшого змагуна Богдана Чмолу за домашні лектури і завдання, Осипа Гавриляка за домашні лектури і дбайливе виконання домашніх завдань, Ліду Душенко за лектури, Орисю Мохнач за есей-репортаж, Надію Дорощак за есей-репортаж, Тамару Куява за написаний вірш, Ярослава Сайкевич за гарно виконаний альбом, Андрія Якубовського за додаткову працю: „Життєпис Тараса Шевченка". Комісія відмітила також великий поступ у вивченні українознавчих предметів у змагунок: Христі Дорощак, Лідії Гадзевич та Лукії Коростинської. Це не значить, що не названі тут змагуни, які творять так звану „золоту середину", не заслуговують на згадку, та вичисляти всіх забрало б забагато місця

21-го червня відбулося святочне закінчення змагань у приявності комісії змагань, батьків змагунів та запрошених гостей. До приявних промовляли проф. С. Левицький, який як предсідник матуральної комісії вручив абсольвентам матуральні свідоцтва, члени комісії змагань та голова Шевченківського комітету полк. П. Самутин, а проф. Бережницький передав усім змагунам посвідки відбутих змагань та нагороди в книжках, які були закуплені або даровані українськими організаціями і приватними особами.

І змагання і святочне закінчення їх та роздані нагороди зацікавили загал молоді і напевно причиняться до успішнішого відвідування курсів українознавства та читання українських книжок.

О. З.

Пам'яті Домітелі Бончук

5-го липня ц. р. українська спільнота відпровадила на вічний спочинок бл. п. Домітелю Бончук. Довголітня учителька в Бережанщині, похоронена в Плезант Ситі, Огайо, біля могили свого мужа Миколи Бончука, управителя школи в Потуторах, Бережани, громадського діяча, б. поручника УГА, учасника Визвольних Змагань. Обидвоє померли в домі свого зятя, д-ра Мирослава Орловського, одруженого з їх донькою Тамарою. Для їх двох дівчаток були найдорожчими дідуньом і бабусею.

Зійшло в могилу одно покоління, а з ним півстоліття трудів, праці для родини, громади і українського народу. Цікава історія, а хто її оцінить?

Покійну Домітелю нагадую молоденькою учителькою. Пригадую її чоловіка Миколу, родом з Базниківки біля Бережан. Здається це недавно, а насправді 50 літ проминуло з того часу.

Перед першою світовою війною в Бережанщині діяло Товариство Учителів — „Взаїмна Поміч", а його активними членами були м. ін. обоє Бончуки. В розбудові культ-освітнього, та господарського життя в Бережанщині наше учительство відіграло велику ролю. Нагадую голов. провід „Взаїмної Помочі" як Івана Петриського, Осипа Вачкова, Омеляна Ставничого, Пилипа Ратича, обоїх Кукурудзів, Івана Яворського — та годі всіх перечислити...

Одинокий випадок в галицькім шкільництві, чи пак в бережанськім повітовім шкільнім інспектораті, що в тому часі урядував шкільний повітовий інспектор українець — о. Василь Навроцький. Майже в кожному селі був тоді учитель українець.

Перед очима проходить Гринь Косак, як він вів чети „Соколів" на повітовому січовому здвизі в Бережанах в 1911 р. Походові — поігравали січові оркестри з Гинович, Лісників, Золотої Слободи, та зі Сараничук під управою учителя Володимира Козловського. На повітовому святі в Бережанах виступав найкращий сільський муж. хор під дириґентурою Іларка Бабняка. Аматорський гурток учителів, режисер Микола Божиківський, майже квартально давав вистави в Бережанах, акторами були Бончуки, Лукашевич, Іван Ризак, Миколасвич і інші. Ніхто з них не жалів часу і труду, приїжджав на проби.

Багато з них упали у життєвій борні. Хто на полях битв під час першої війни, хто на степах України, дехто в таборах Домбя, а ще інші в казаматах Чека. Учитель, поза шкільними обов'язками, був тоді громадським діячем, в громаді провідником і дорадником. Працював в місцевих культурно-освітніх установах, був душею читальні, аматорського сільського гуртка, а коли заграли сурми в листопаді 1918 р., він був в рядах Української Армії.

По першій війні, в часах польської займанщини, учителів переслідували, шкільна польська влада, не дозволяла працювати в українських товариствах, та проте він не оставав позаду. Організував в селі кооперативу, учив вести книговодство, підтримував на дусі. Такими були бл. п. Домітеля і Микола Бончуки.

Делеґатам культ - освітніх повітових осередків гостинний дім панства Бончуків все стояв отвором. Вони давали вказівки, кого з сільського активу слід втягнути до виділу читальні чи управи кооперативи, вони виховували кандидатів.

Шлях народнього учителя не був встелений рожами. Праця для свойого народу була все в колізії з польською шкільною владою. Вона теж старалася учителя українця знищити, а коли це не вдавалося, то переганяла його з села на село, з посади на посаду, і тим робом матеріяльно нищила. Це звалося „перенесенням учителя для добра школи".

Чи згадає і зрозуміє вас нове покоління? Вас, „борців без лаврів і без страви", які з самопожертвуванням орали переліги невіжества, на жертівнику Батьківщини клали голови, заповняли польські та московські тюрми?

Нехай скромний спогад, мої Друзі, буде для Вас признанням та подякою за труди і працю для рідного краю.

Володимир Бемко

● Орган східньонімецької комуністичної партії „Нове Дойчлянд" опублікував уривки з промови провідника цієї партії Вальтера Ульбріхта, в якій той попередив мешканців Східньої Німеччини, що під сучасну пору уряд не має можливости закуповувати в інших країнах запаси харчів і тому теж харчові раціі в Східній Німеччині не зможуть бути збільшені. Водночас із цим Ульбріхт вимагав застосування якнайгостріших заходів для припинення втечі німців із Східньої Німеччини.

● Голова американської делеґації на Женевській Конференції Артур Г. Дін заявив, що ЗДА готові будуть підписати договір про заборону пробних атомових експльозій навіть тоді, коли вони передтим почнуть переводити атомові пробні вибухи.

● В столицях Еквадору і Панами відбулися демонстрації проти амбасадорів, які вислав туди кубинський диктатор Фідель Кастро.

БЕРІТЬ У ВАЛІЗКИ ЩАСТЯ ЛІТА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

родини ні для приятелів. Навіщо підносити свіжі напитки для кожного, хто знає, де вони находяться і сам може їх собі взяти? Коли інші, простягнувшись на траві чи на піску, читають, чому ви маєте себе позбавити приємности почитати цікаву книжку?

Якщо впродовж року ви відважуєте свої кальорії й вітаміни, робите гімнастику або в інший спосіб дбаєте про свою „лінію", то тепер ви маєте повне право відступити від цього режиму. Під час вакацій ви можете дозволити собі поласувати всмак. Коли ж, повернувшись з вакацій, відкриєте надвишку ваги, то завжди буде змога відновити сувору дисципліну.

Турботи, метушня, клопоти, неспокій — все це треба забути, а разом з ними відкинути набік усе, що дратує нерви. В моменті виїзду варто прийняти кілька добрих постанов, що дадуть безтурботність вашим вакаціям: не попадати в лють, не втрачати терпіння, не дратуватися, не виявляти подразнення, бути вирозумілою, поблажливою, веселою, вигадливою, повною молодечого духа. Зобов'язати себе дотримати цих постанов. Це тільки додасть сонячних променів до ваших вакацій і тих, що з вами.

Чи пам'ятаєте першу подорож з вашим чоловіком? Ваші двадцять років, ваші веселощі, ентузіязм, хвилювання, і те безмежне сподівання чогось прекрасного, яке підносило вас обох? Чи пам'ятаєте ту хорошу уважливість його до вас і вас до нього? Протягом року ви бачитеся лише по кілька годин щодня, на вакаціях ви будете разом весь час. Отже, ваша краса не може мати вакацій. Саме тому вони — знаменита нагода піклуватися тим, що впродовж року занедбалось. І коли ви прочитаєте в „його" погляді захоплення вашою красою й свіжістю — це може бути найкращий момент ваших вакацій, привернення чарівних і радісних днів — юности.

С. М.

У глибокому смутку ділимося сумною вісткою і сповіщаємо Рідних, Близьких і Знайомих,

що в середу 26-го липня 1961 р., після довготривалої, тяжкої хвороби, відійшов у вічність на 71-му році життя

СОТНИК АРМІЇ УНР

Микола Петрович ВОДЗИНСЬКИЙ

Учасник Визвольних Змагань і Зимових Походів.

Покійний залишив дружину Ніну і доньку Віру, яка перебуває у Рідному Краю. Похорон відбувся в суботу 29-го липня 1961 р. з похоронного заведення "Mungovan & Sons Mortuary", 2114 S. Calhoun St., Fort Wayne, Indiana.

Дружина Покійного НІНА
і Приятелі.

У глибокому смутку ділимося сумною вісткою, що дня 8-го липня 1961 Р. Б., на 58-му році життя, несподівано відійшов від нас на Вічний спокій Наш Найдорожчий і Незабутній

МУЖ, БАТЬКО і БРАТ

бл. п. Іван ТУРЧИНЯК

Покійний походив з м. Тарногрід, Білгорайського повіту на Холмщині. Член 114-го Відділу УНСоюзу. ПОХОРОН відбувся у ВІВТОРОК, 11-го ЛИПНЯ 1961 р. у м. Белойт, Висконсин.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

У безмежнім горю:

НІНА — Дружина,
ЛЕСЯ і РАЯ — Доньки,
АНДРІЙ і ВАЛЕНТИН — Зяті,
БОРИС з РОДИНОЮ — Брат.

ПОДЯКА

Не маючи змоги подякувати особисто усім Друзям, Приятелям та Знайомим, що прислали вислови співчуття з приводу смерти Нашої Дорогої і Незабутньої Мами

бл. п. Домітелі БОНЧУК

складаємо цією дорогою нашу подяку, щире Спасибі.

Тамара і д-р Мирослав
ОРЛОВСЬКИЙ
з дітьми.

Досліджування атому

Заходами Товариства Українських Інженерів в Ню Йорку 30 червня відбулася в приміщенні Українського Інституту (179 вул.), доповідь на тему „Модерні прискорювачі для досліджень ядра атому".

Голова нюйоркського Відділу Товариства інж. С. Процюк відзначив важність і актуальність поставленої теми. Доповідь виголосив інж. - доцент А. Дерев'янко.

Прелеґент виявнив мету, для якої будуються прискорювачі і значення їх в модерній-ядровій фізиці. Прискорювачі або акселерейтори є найбільш складним і досконалим, потужним прирядом надавати первням атому надзвичайні швидкості і безмежно високі енергії. Прискорювачі є міцним знаряддям для розщеплення ядра атомів. Їх повинно розглядатися як найновішу тяжку артилерію фізиків, що допомагає їм вступити в невідоме, наближає їх краще пізнати образ і природу ядра атомів, а також взаємодію матерії, простору і часу. „Прискорювачі", так окреслив доповідач їх ролю, „є важлива зброя людства для нападу на тайни природи".

Прелеґент намалював історію розвитку прискорювальної техніки. Відзначив залежність проґресу знань про будову атому від розвитку радіотехніки, електротехніки і інженерної прицизійности машинобудівництва. Прискорювачі, — це дорогі інженерні споруди. Фізики, інженери, ляборанти і безпосередні виконавці будівництва повинні працювати в найтіснішій кооперації. Лише при наявності дружніх зусиль і розуміння відповідальности і науковців і виконавців складна комбінація соток тон намагнічуваного металю, електричного поля і охолоджуючої води, може бути доведена до гармонійного механізму, що збільшує швидкість елементарних часточок до височезних енерґій. Сила їх міряється сотками і навіть тисячами мільйонів електрон вольт.

В доповіді розглянуто принципові схеми типів прискорювачів лінійних, і циклічних, виявнені переваги і недоліки їх. Подані технічні характеристики різних потужних синхротронів та інших прискорювачів. Окреслено стан прискорювальної техніки в ЗДА, Англії, Західній Европі і СССР.

Особливу увагу приділив доповідач синхротронові, що будується на терені Науково-дослідчого центру „Форрестол" Принстонського університету, в якому інж. Дерев'янко працює вченим консультантом.

Доповідач підкреслив важливі переваги цього прискорювання (сто пульсів за одну секунду) і величезну енерґію (до 5 більйонів електрон вольт), що набирає прискорюваний протон, при невеликій вазі електромагніту.*) Швидкість протону, після закінчення прискорення, дорівнює швидкості світла, себто 182 тисячі миль на секунду.

На доповіді демонструвались графіки, схеми і фото. Доповідь була побудована з належною послідовністю і дала образ прискорювачів, а також і значіння в модерній фізиці, для наудових дослідженъ і практичного застосовання в індустрії, біології і медицині. В заключній часті доповідач розповів про нові ідеї науковців для збільшення ефективности і потужности акселерейторів.

Доповідь закінчилась відповідями на запити присутніх інженерів і дружнім обміном думок в дискусії. Треба вітати ініціятиву Товариства Інженерів Ню Йорку і побажати, щоб подібні доповіді відбувались частіше.

*) Електромаґніт Принстонського акселерейтора важить 400 тони, в той час як металь магніту беватрону в Каліфорнійському університеті має вагу 9.5 тисяч тони.

Тиждень Поневолених Націй у Боффало

Вже другий рік відмічування „Тижня Поневолених Народів" проходив у Боффало під проводом спеціяльного громадського комітету, зложеного з представників різних етнічних груп, а також і американських організацій. Почесним головою комітету є посадник міста Френк А. Седіта, а діловим відомий новим емігрантам колишній комісар для переміщених осіб, тепер директор спеціяльного плянування при Колеґії Канізія в Боффало, д-р Едвард М. О'Коннор. Українську громаду в комітеті репрезентують: д-р Нестор Процик, адв. Андрій Дякун і мґр. Маріян Морозевич.

„Тиждень Поневолених Народів" почався в неділю 16-го липня Богослужбами по всіх церквах міста, а по полудні відбулося офіційне відкриття біля пам'ятника Мк Кінлі перед ратушем. Після віспівання американського гимну і після молитви уміщено перед головним входом до ратуша 12 прапорів поневолених народів. Між цими прапорами повівав і український прапор. Відчитано прокламацію посадника міста Ф. Седіти. Серед загального урочистого настрою достойно прозвучали слова Т. Шевченка з його 43 Псалому — продеклямовані в англійській мові з доброю інтерпретацією і дикцією Богуславою Греґою — чл. Юного СУМА.

В середу 19-го липня в готелі Стетлера відбувся обід, в якому взяли участь представники етнічних груп і представники різних організацій чи корпорацій. Українську громаду репрезентували 18 осіб, в тому числі два священики — о. І. Крестюк і о. І Жук. Да української делеґації приєднався голова АБН Ярослав Стецько, що був тоді у Боффало. Його тостмайстер обіду представив публіці першим. Під час обіду промовляв сенатор від стейту Конектікат Тома Дж. Дадд. До промови сенатора українці можуть і повинні зголосити певні застереження. Справа в тому, що вичисляючи поневолені московським імперіялізмом народи, сенатор обмежився до т. зв. сателітів. Народи, які входять в склад СССР (крім балтійських) не були названі. Треба вважати, що це сталося припадково, бо в друкованому тексті промови була згадка про Україну й інші поневолені народи СССР. Скорочуючись, сенатор на бенкеті пропустив деякі розділи. Мимо всього УККА в Боффало вважав за відповідне написати до сенатора листа з відповідними завваженнями.

В рямцях „Тижня Поневолених Народів" реф. зовнішніх зв'язків УККА д-р Н. Процик виступав 19-го липня в телевізії. Передачу цю зорганізував д-р О'Коннор. 23-го липня д-р Процик виступав з болгарським представником в радіо.

Голова АБН Ярослав Стецько склав візиту посадникові міста, щоб подякувати йому за його гарну поставу до справи визволення України й інших країн з-під московського ярма. При цій нагоді Я. Стецько відбув інтерву з посадником, що було відмічено в англомовній пресі.

„Тиждень Поневолених Народів" закінчився фестивалем, в програмі якого українці мали дві точки: соло на фортепіяні студ. Укр. Муз. Інст. Степана Осадци і два танки у виконанні Юних Сумівців. Українські точки зробили на публіку добре враження, про що свідчили бурхливі оплески.

М. Л-в

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ГОТУЄТЬСЯ ДО ОБОРОНИ

У відповідь на заклик президента Кеннеді готуватися до оборони Західньої Німеччини і Західнього Берліну перед евентуальною совєтською атакою західньонімецький уряд вирішив збільшити до повного складу свої, приділені до НАТО, вісім дивізій. На фото: західньонімецькі вояки маршують у Бонні.

Тиждень Поневолених Націй в Пассейку

23-го липня в „Українській Централі" при Говп Евню, заходом УККА, головою якого є п-і Марія Стефанів, відбулося свято, що його можна назвати і протестаційним зібранням громадян проти московської тиранії, проти московсько - загарбницької політики. Треба ствердити, що завдяки ініціятиві й енергії голови п-і Марії Стефанів, про це свято писала тутешня американська преса — „Геральд Трибюн".

Голова УККА відкривши свято, та привітавши гостей, згадала про московську потвору, що поневолює мільйони людей. Проф. А. Матц представив гостей і в англійській мові змалював загрозу від московського імперіялізму для вільного світу. Інж. О. Клиєяк в промові українською мовою спинився над поневоленням нашого і інших народів, та над знищенням наших Церков і висказав віру, що остаточно Америка поможе всім поневоленим Москвою народам здобути волю.

З запалом говорив представник білоруського народу п. Яєюк. Яскравими фарбами малював розбишацьку політику Крущова й Москви. Від американців говорили панове Едвард Філд та Вільям МкГрат. В своїх промовах вони ствержували загрозу московського більшовизму для вільного світу, та виявляли подив для українського народу за його спротив тій загрозі.

Свято почалось відіграванням американського гимну, а закінчилось відспіванням українського гимну. Святом проводив проф. Матц. По закінченні промов голова УККА п-і Марія Стефанів відчитала резолюції українською мовою, а п-і Наталія Матц англійською. В резолюціях говориться і про те, щоб президент Кеннеді зреалізував просьбу українського народу щодо поштової марки із Т. Шевченком.

На залі були священики обидвох церков і понад 200 громадян. Замало, як на Пассейк і околицю.

(пяк)

Зі Спорту

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІҐА

Конкордія, Канада — Шемрок Роверс, Ірляндія 2 : 2

Нерішена канадійців остаточно вирішила першість Дуклі в другій групі М. Ф. Ліґи та запевнила друге місце в ній Конкордії. Змагання ці притягнули лише 500 глядачів та стадіон в Монтреалі в понеділок 24 липня.

Червона Зоря, Югославія — Рапід, Австрія 3 : 0

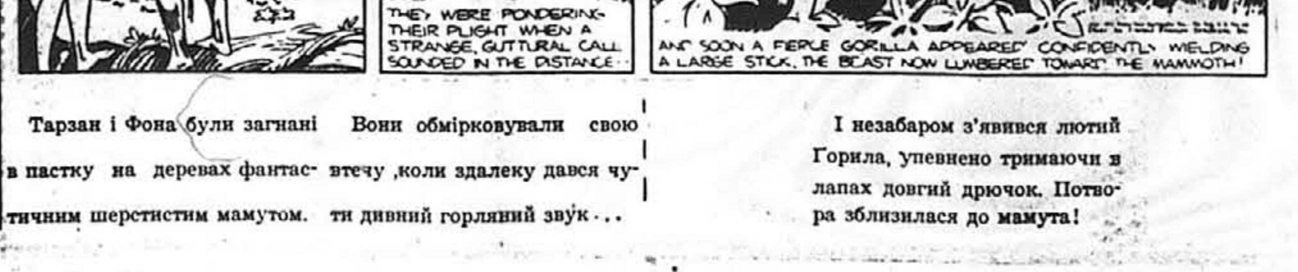
Югославські репрезентанти, в складі яких є чотири олімпійські змагуни дружини, чемпіона останньої Олімпіяди, висунулись перемогою над Рапідом на третє місце. Стрільцем всіх воріт для Червоної Зорі був Бора Костіч, якого продають югослави італійській дружині „Ляна Роза", або Венеції, за суму $50,000. Австрійці не використали карного, якого стрілив Флеґель у стовп.

Еспаньйоль, Еспанія — Пета Тіква, Ізраїль 4 : 1

Другі змагання „дабл гедера" були спочатку навіть цікавіші, коли жидівська дружина не тільки ставила опір еспанцям, але й мала нагоди здобути декілька воріт. Напад Пета Тікви стрілово слабий. Еспанці понисалися гарними стрілами і воротами, з яких стріл Карранци з 25 метрів (другі ворота) був феноменальним. Ворота для Еспаньйоль стрілили: Каранца 2, Сестре і Кампе, та для Пета Тікви Е. Віленські. Число глядачів на цих міжнародних змаганнях в середу 26 липня рекордово мале, бо тільки 3,106.

(в. с.)

ТАРЗАН, ч. 4687. Горила!

Тарзан і Фона були загнані в пастку на деревах фантастичним шерстистим мамутом.

Вони обмірковували свою втечу, коли здалеку дався чути дивний горляний звук...

І незабаром з'явився лютий Горила, упевнено тримаючи в лапах довгий дрючок. Потвора зблизилася до мамута!